

Nemndsvedtak sak 2020/4

Klager: Regnskogfondet
Mariboegate 8
0183 Oslo

Innklaget: Eco-1 Bioenergi AS
Innspurten 13A
0663 Oslo

Saken gjelder

Krav om informasjon om bruk av palmeolje og soya i biodrivstoff.

Saksgang

Regnskogfondet sendte i desember 2019 ut en undersøkelse til norske biodrivstoffleverandører for å hente inn informasjon om planlagt bruk av palmeolje og andre innsatsfaktorer i biodrivstoff i 2020. Spørreundersøkelsen ble sendt til seks leverandører av biodrivstoff, og hadde som hovedformål "[...] å kartlegge omsetningen av både palmeolje- og soyabasert biodrivstoff i Norge, for å skaffe en oppdatert oversikt over omsetningen av biodrivstoff med høy avskogingsrisiko i 2019, og over omsetternes holdning til bruk av slikt drivstoff i 2020." Spørsmålene som ble stilt i undersøkelsen var:

Omsetning i 2019

1. Har selskapet omsatt biodrivstoff basert på palmeolje (CPO), biprodukter av palmeolje (PFAD) eller soya i det norske markedet i 2019?
2. Hvis ja på spørsmål 1, hvilke volum av biodrivstoff basert på palmeolje (CPO), biprodukter av palmeolje (PFAD) og/eller soya omsatte dere i Norge i 2019? Spesifiser per råstoff og hvorvidt det er HVO og/eller FAME. Spesifiser også per bruksområde: Veitrafikk; anleggstrafikk (avgiftsfri/merket diesel); og båttrafikk.

Planlagt omsetning i 2020

3. Planlegger selskapet å omsette biodrivstoff basert på palmeolje (CPO), biprodukter av palmeolje (PFAD) og/eller soya i det norske markedet i 2020?
4. Har dere en policy som gjelder for omsetning av palmeoljebasert og/eller soyaoljebasert biodrivstoff – det være seg som en beslutning om å ikke omsette dette; ambisjon om kun å omsette avfall/rest fra palmeoljeproduksjon slik som PES eller SBEO; ambisjon om utfasing eller reduksjon; krav til deres leverandører og underleverandører ang. avskoging, menneskerettigheter eller andre miljøforhold; eller annet? Hvis ja, ønsker vi gjerne en kopi av evt. policy/retningslinjer.
5. Hvilke andre råstoff vil biodrivstoffet dere planlegger å omsette i det norske markedet i 2020 være basert på?

Hvis ja på spørsmål 3:

6. Hva slags palme- og/eller soyaoljebasert råstoff vil selskapet omsette i 2020 (CPO og/eller PFAD og/eller soyaolje)?
7. Hvilke volum av biodrivstoff basert på palmeolje og/eller biprodukter av palmeolje og/eller soyaolje forventer dere å omsette i 2020? I den grad det er mulig, spesifiser for hver enkelt råvare (CPO, PFAD, soyaolje, osv.) og hvorvidt det er HVO og/eller FAME. Spesifiser også per bruksområde: Veitrafikk; anleggstrafikk (avgiftsfri/merket diesel); og båttrafikk.

8. I den grad dere vil omsette biodrivstoff basert på palmeolje, biprodukter fra palmeoljeproduksjon eller soyaolje i 2020 – i hvilke av deres produkter vil dette biodrivstoffet inngå? Spesifiser per råstoff.
9. Hvem vil deres leverandør(er) av biodrivstoff basert på palmeolje og/eller PFAD og/eller soyaolje være i 2020?

Eco-1 Bioenergi besvarte ikke henvendelsen.

Regnskogfondet klaget til Klagenemnda for miljøinformasjon på manglende svar 17.03.2020. Den 01.04.2020 ble klagen oversendt Eco-1 Bioenergi med oppfordring om å klargjøre hvorfor kravet eller deler av kravet avslås, og godtgjøre eventuelt behov for å unnta opplysninger etter miljøinformasjonsloven § 17 første ledd c. Eco-1 Bioenergi kom med tilsvaret til klagen 03.06.2020. Regnskogfondet har fått oversendt tilsvaret og kom med sine merknader til dette 11.06.2020.

Klagers anførsler

Regnskogfondet viser til at slike undersøkelser som er sendt norske biodrivstoffleverandører spiller en viktig rolle i arbeidet som gjøres for å kartlegge forbruk av råstoff med avskogingsrisiko i det norske drivstoffmarkedet og arbeidet for å stanse avskoging.

Regnskogfondet viser til miljøinformasjonsloven § 16, og at retten til miljøinformasjon også gjelder påvirkning på miljøet som følge av produksjon eller distribusjon av produkt utenfor Norges grenser, i den grad slik informasjon er tilgjengelig. Palmeolje- og soyabasert biodrivstoff er tilknyttet en stor avskogings- og klimarisiko. Produksjon av palmeolje og soya er to av de store drivkreftene bak avskoging av tropisk skog i land som Indonesia og Brasil. Dette fører til ødeleggelser av store økosystemer, og tap av unike plante- og dyrearter. Regnskogfondet mener derfor at Eco-1 Bioenergi er forpliktet til å svare på undersøkelsen. Det vises til lovens formål, og at lovgivers intensjon er å gi den enkelte forbruker rett til informasjon som gir mulighet til å ta avgjørelser i sin hverdag for å verne miljøet, herunder valg av drivstoff. Regnskogfondet viser videre til at informasjon om palmeolje og andre innsatsfaktorer i biodrivstoff er å regne som miljøinformasjon, jf. nemndas vedtak i sak 2019/1. Det inkluderer hvilke råstoff det biodrivstoffet som omsettes og planlegges omsatt det kommende året er basert på. Regnskogfondet mener Eco-1 har plikt til å oppgi informasjon om mulig omsetning av palmeolje- og soyabasert biodrivstoff på det norske markedet.

Innklagedes anførsler

Eco-1 Bioenergi viser til at de er en liten aktør i det norske drivstoffmarkedet og at omsetningen utelukkende består av fornybart biodrivstoff. Forretningsstrategien til virksomheten er å bidra til en bærekraftig produksjon av biodrivstoff, samt å bidra til å redusere utslippene av klimagasser. Eco-1 Bioenergi har en klar policy på at det biodrivstoffet som kjøpes ikke skal bidra til avskoging, eller skade sårbare naturverdier. Dette ivaretar sertifiseringen ISCC EU, som er godkjent under Fornybardirektivet. Derfor er alt biodrivstoff som produseres både bærekrafts-sertifisert og sporbart. All ledd fra produksjon til transport i Norge er sertifisert og tilfredsstillende både EUs og Norges kriterier for bærekraftig biodrivstoff.

Eco-1 Bioenergi viser til at innsynskravet omfatter en svært detaljert oversikt, og fullt innsyn i opplysninger som er sensitive for virksomheten. En offentlig utlevering av detaljert informasjon om antall liter, og type råvare spesifikt til volum, vil gi andre aktører informasjon om hvor biodrivstoffet kjøpes, og til hvilke priser dette kjøpes inn. Dette er konkurransesensitive opplysninger for Eco-1.

Eco-1 Bioenergi mener opplysningene som etterspørres heller ikke er nødvendig for å ettergå at virksomheten opererer i tråd med prinsipper for bærekraftig produksjon. Det opplyses om fordelingen av råstoff i Eco-1 sine produkter, og at tallene viser prosentvis fordeling på bruk av henholdsvis sertifisert og bærekraftig palmeolje og sertifisert og bærekraftig råstoff fra andre kilder.

- ISCC EU sertifisert palmeolje med metanfangst – 70%
- ISCC EU frityrolje, avfallsfett – 17%
- ISCC EU rapsolje – 13%

Et av de viktigste måltallene er miljøkvaliteten på biodrivstoffet som omsettes. I 2019 leverte virksomheten i snitt over 75% klimagassreduksjon, og en CO₂-reduksjon på over 150 000 tonn CO₂. Eco-1 viser til at satsning på biodrivstoff er sentralt for å oppnå Norges klimaforpliktelser, og balansert etterspørsel etter bærekraftig palmeolje er en viktig del av løsningen for å hindre avskoging. Eco-1 velger til enhver tid produkter med best sertifisering, sporbarhet og klimagassreduksjon. Økt bruk av sertifisert og bærekraftig biodrivstoff er en god løsning, samtidig med at strenge krav innføres. Et ønske om å forby all palmeolje vil i første rekke ramme bønder som drifter gårder uten miljøkonflikter, Fokus må være å styrke sertifiseringsordninger ytterligere, samt jobbe for at andre sektorer også fokuserer på sertifisert vare. Sertifiseringen gjennom ISCC EU sikrer at biodrivstoffet ikke er i konflikt med regnskog, sårbare naturområder eller matproduksjon. Gjennom å pålegge alle produsenter av palmeolje strenge krav til dokumentasjon, ekstern kontrollvirksomhet og garantier mot avskoging, bidrar vi til å endre palmeoljeproduksjonen i en bærekraftig retning. Mindre enn 10% av verdens palmeoljeproduksjon benyttes til biodrivstoff. Mer enn 80% brukes i produksjon av mat, kosmetikk og vaskemidler. Fokus på sertifisering og sporbarhet er veien å gå for å sikre en bærekraftig forvaltning av verdens biomasse. Bærekraft er avgjørende, og fokus på produksjon og bevaring av sårbare miljøer må alltid stå høyest på dagsorden.

Klagers merknader til tilsvaret

Regnskogfondet viser til at palmeolje er hovedbestanddelen i det produktet Eco-1 Bioenergi selger, og at den i likhet med omtrent alt palmeoljebasert drivstoff omsatt på det norske markedet er sertifisert etter ISCC EU. Utover dette gis det ingen informasjon om palmeråstoffet, hvilke mengder det dreier seg om eller opprinnelse.

Palmeolje er det råstoffet til biodrivstoff som har høyest avskogingsrisiko og skal derfor fases ut av EUs satsning på fornybart drivstoff. Årsaken er at økende etterspørsel etter palmeolje fører til omfattende avskoging, uavhengig av om palmeoljen som brukes til biodrivstoff er sertifisert iht. EU-regelverk. Det er Regnskogfondets syn at spørsmål om bruk av palmeolje og andre innsatsfaktorer i biodrivstoff er å anse som miljøinformasjon om forhold ved virksomheten som kan medføre en ikke ubetydelig påvirkning på miljøet og dermed omfattes av retten til miljøinformasjon. Til spørsmålet om konkurransesensitivitet vises til vedtaket i sak 2019/1. Regnskogfondet har vurdert at spørsmål 1 og 4 er tilfredsstillende besvart gjennom Eco-1 sitt tilsvare, men opprettholder de resterende spørsmål og ber om at Eco-1 pålegges å utlevere den etterspurte informasjonen.

Nemndas vurdering

Klagefrist

Klagefristen etter miljøinformasjonsloven § 19 andre ledd er tre uker fra underretning om avslag på krav om miljøinformasjon er kommet frem til den som krever innsyn. Dersom svar ikke er kommet fram innen to måneder etter at kravet om informasjon ble mottatt hos virksomheten, anses dette som et avslag som kan påklages. Spørreundersøkelsen ble sendt 07.12.2019. Svar ble ikke mottatt, og klage til nemnda er sendt 17.03.2020. Klagen er sendt innen lovens frist.

Lovanvendelse

Miljøinformasjonsloven § 16 første ledd gir enhver rett til miljøinformasjon om forhold ved virksomheten, herunder dens innsatsfaktorer og produkter, som kan medføre en ikke ubetydelig påvirkning på miljøet. Retten til miljøinformasjon gjelder også påvirkning på miljøet som følge av produksjon eller distribusjon av produkt utenfor Norges grenser, i den grad slik informasjon er tilgjengelig, jf. § 16 annet ledd.

Retten til miljøinformasjon etter § 16 gjelder også produkter som faller inn under produktkontrollovens virkeområde. I Ot.prp.nr.116 (2001-2002) s. 92 uttales det om grensedragningen mellom miljøinformasjonsloven og produktkontrolloven at miljøvirkninger fra bruk og eventuelt produksjon av produkter inngår i det man skal ha kunnskap om etter miljøinformasjonsloven § 9, som er grunnlaget for retten til miljøinformasjon fra virksomhet i miljøinformasjonsloven § 16. Produktkontrolloven § 10 gir rett til informasjon om komponenter eller egenskaper ved det enkelte produkt, såkalt produktspesifikk informasjon.

Nemnda mener den del av informasjonskravet som gjelder omsetning og planer om omsetning av biodrivstoff, policy for omsetning av biodrivstoff, hvilke råstoff biodrivstoffet som planlegges omsatt er basert på, hva slags palme- og/eller soyaoljebasert råstoff selskapet vil omsette og volum som forventes omsatt, skal behandles etter miljøinformasjonsloven. Krav om informasjon om innhold i enkeltprodukter er produktspesifikk informasjon etter produktkontrolloven. Det samme gjelder informasjon om produsent eller importør av produkt, jf. produktkontrolloven § 10 første ledd e. Nemnda mener krav om informasjon om i hvilke av virksomhetens produkter biodrivstoff basert på palme- og/eller soyaolje vil inngå, og om leverandør av biodrivstoff basert på palme- og/eller soyaolje i 2020, må vurderes etter produktkontrolloven.

Er informasjonen klager krever utlevert miljøinformasjon?

Som miljøinformasjon regnes faktiske opplysninger og vurderinger om faktorer som påvirker eller kan påvirke miljøet, herunder produkters egenskaper eller innhold, jf. § 2 første ledd bokstav b. Som faktorer som påvirker eller kan påvirke miljøet regnes i første rekke menneskelig aktivitet som påvirker utviklingen i miljøtilstanden, for eksempel utslipp av forurensende stoffer, støy eller stråling, avfall, arealbruk, energi, høsting, eller utsetting av genetisk modifiserte eller fremmede organismer.

Spørsmål om omsetning i 2019

Spørsmål 1: Har selskapet omsatt biodrivstoff basert på palmeolje (CPO), biprodukter av palmeolje (PFAD) eller soya i det norske markedet i 2019?

Eco-1 Bioenergi har sitt tilsvarende oppgitt fordelingen av råstoff i sine produkter, blant annet ISCC EU sertifisert palmeolje. Regnskogfondet har ansett spørsmålet som tilfredsstillende besvart, og nemnda går ikke nærmere inn på dette spørsmålet.

Spørsmål 2: Hvis ja på spørsmål 1, hvilke volum av biodrivstoff basert på palmeolje (CPO), biprodukter av palmeolje (PFAD) og/eller soya omsatte dere i Norge i 2019? Spesifiser per råstoff og hvorvidt det er HVO og/eller FAME. Spesifiser også per bruksområde: Veitrafikk; anleggstrafikk (avgiftsfri/merket diesel); og båttrafikk.

Bruk av biodrivstoff kan føre til mindre utslipp av klimagasser sammenlignet med fossilt drivstoff, og Norge har et omsetningskrav som innebærer at den som omsetter drivstoff skal sørge for at minimum 20 prosent av totalt omsatt mengde drivstoff til veitrafikk i 2020 består av biodrivstoff, jf. produktforskriften¹ § 3-3.

Det skilles mellom konvensjonelt² og avansert biodrivstoff³ etter hvilket råstoff som er benyttet, men også etter produksjonsmetode. Det er et delkrav at minimum 4% av alt biodrivstoff skal være avansert biodrivstoff, jf. produktforskriften § 3-4. Alt biodrivstoff som benyttes for å oppfylle omsetningskravene må tilfredsstille EUs bærekraftskriterier. Bærekraftskriteriene er en del av EUs fornybardirektiv⁴ og skal fremme bærekraftig produksjon av biodrivstoff og flytende biobrensler. Bærekraftskriteriene består av krav om reduksjon av klimagassutslipp som innebærer at det må dokumenteres at biodrivstoffet gjennom livsløpet reduserer de totale klimagassutslippene med minst 50 prosent, sammenliknet med livsløpsutslippene fra fossil bensin og diesel. I tillegg arealkrav som sikrer at råstoffet til biodrivstoffet ikke er dyrket på arealer som har høy biodiversitet eller et høyt karboninnhold⁵.

De som omsetter drivstoff skal hvert år rapportere på foregående års oppfyllelse av omsetningskrav og bærekraftskriterier. Omsetter er definert som den som er ansvarlig for innbetaling av særavgift knyttet til drivstoffet etter særavgiftsforskriften⁶. På bakgrunn av rapporteringen utarbeides årlig rapport om biodrivstoff brukt til veitrafikk, herunder fordelingen mellom konvensjonelt biodrivstoff (inklusive palmeolje) og avansert biodrivstoff.

Palmeolje utvinnes av oljepalmetreet. De siste tiårene har produksjon av palmeolje økt betydelig, og planting av oljepalmer har ført til avskoging av store områder med tropisk skog. De tropiske områdene som er egnet for oljepalmeplantasjer, er spesielt rikt på biologisk mangfold. Utviklingen har derfor betydelig negativ innvirkning på det globale biologiske mangfoldet, da oljepalmeplanting ofte erstatter tropiske skoger og andre artsrike naturtyper (Kilde: "Palm Oil and Biodiversity" Rapport fra IUCN 2018). Sertifisert palmeolje produseres i henhold til en rekke miljømessige og sosiale kriterier, og bærekraftig palmeolje har som mål å redusere påvirkningen på skoger, arbeidere og lokalsamfunn. Selv om deler av palmeoljeproduksjonen produseres i tråd med bærekraftskriterier, vurderes produksjon av palmeolje generelt som en trussel mot biologisk mangfold. Palmeolje vurderes som eneste råstoff som er definert med høy risiko for ILUC (indirect land use change) etter EUs definisjon vedtatt i 2019. Informasjon om blant annet opprinnelse og produksjon av palmeolje som brukes i ulike produkter er viktig informasjon om oppfyllelse av bærekraftskriteriene.

¹ Forskrift 01.06.2004 nr. 922 om begrensning i bruk av helse- og miljøfarlige kjemikalier og andre produkter (produktforskriften).

² Biodrivstoff fremstilt av råstoff som også kan brukes til å produsere mat eller dyrefôr (landbruksvekster).

³ Biodrivstoff i hovedsak fremstilt av avfall og rester fra næringsmiddelindustri, landbruk eller skogbruk og kommer ikke fra råstoff som kan utnyttes som mat eller dyrefôr.

⁴ Europaparlaments- og rådsdirektiv 2009/28/EF av 23. april 2009 om å fremme bruk av fornybare energikilder

⁵ www.miljodirektoratet.no/ansvarsomrader/klima/fornybar-energi/biodrivstoff/

⁶ Forskrift 11.12.2001 nr. 1451 om særavgifter.

Soyaolje utvinnes av soyabønner, og også soyaproduksjon har hatt stor vekst de siste tiårene. Soya har i likhet med palmeoljeproduksjon betydning for avskoging av store områder og dermed også for det biologiske mangfoldet.

Nemnda mener informasjon om innhold av palmeolje og soya i biodrivstoff er faktiske opplysninger om faktorer som kan påvirke miljøet, jf. mil. § 2 første ledd bokstav b. Tilsvarende vurdering er gjort av nemnda i sak 2019/1. Nemnda mener også informasjon om hvilke volum av biodrivstoff basert på palmeolje eller soya som er omsatt i 2019 er miljøinformasjon. Innhold i biodrivstoff virksomheten omsetter er en del av virksomhetens kunnskapsplikt, og opplysninger om omsatt volum er også omfattet av rapporteringsplikten etter produktforskriften.

Retten til miljøinformasjon etter § 16 første ledd omfatter forhold ved virksomheten som kan medføre en "ikke ubetydelig påvirkning på miljøet". Etter § 16 annet ledd gjelder retten til miljøinformasjon også påvirkning på miljøet som følge av produksjon og distribusjon av produkt utenfor Norges grenser, i den grad slik informasjon er tilgjengelig.

Det fremgår av Ot.prp.nr.116 (2001-2002) s. 155 at: *"Generelt kan man derfor si at de forhold som myndighetene har regulert av hensyn til miljøet eller utnyttelsen av naturressurser, normalt vil være forhold som er over grensen for det ubetydelige. Blant forhold som generelt er relevante å vurdere, kan nevnes forurensning, herunder støy, produkter som brukes eller produseres i virksomheten, avfall, energiforbruk, arealbruk, transport, påvirkning på det biologiske mangfold og forbruk av eller utnyttelse av naturressurser, både biologiske ressurser og andre naturressurser"*.

Nemnda mener at hvilke råstoffer som benyttes i biodrivstoff, herunder bruk av palmeolje og soya, er forhold ved virksomheten som kan medføre en "ikke ubetydelig påvirkning på miljøet", noe som innebærer at virksomheten har en kunnskapsplikt, og at klager som utgangspunkt har rett til å få utlevert informasjon, jf. § 16.

Spørsmål om planlagt omsetning i 2020

Spørsmål 3: Planlegger selskapet å omsette biodrivstoff basert på palmeolje (CPO), biprodukter av palmeolje (PFAD) og/eller soya i det norske markedet i 2020?

Spørsmål 4: Har dere en policy som gjelder for omsetning av palmeoljebasert og/eller soyaoljebasert biodrivstoff – det være seg som en beslutning om å ikke omsette dette; ambisjon om kun å omsette avfall/rest fra palmeoljeproduksjon slik som PES eller SBEO; ambisjon om utfasing eller reduksjon; krav til deres leverandører og underleverandører ang. avskoging, menneskerettigheter eller andre miljøforhold; eller annet? Hvis ja, ønsker vi gjerne en kopi av evt. policy/retningslinjer.

Spørsmål 5: Hvilke andre råstoffer vil biodrivstoffet dere planlegger å omsette i det norske markedet i 2020 være basert på?

Nemnda har lagt til grunn at spørsmål om innhold av palmeolje og soya i biodrivstoff er miljøinformasjon. Som miljøinformasjon regnes både faktiske opplysninger og vurderinger. Det følger av miljøinformasjonsloven § 2 første ledd bokstav b, at også planer, strategier og programmer, samt tilhørende analyser, beregninger og forutsetninger, er å anse som miljøinformasjon når de kan påvirke miljøet.

Regnskogfondet anser spørsmål 4 som tilfredsstillende besvart, og nemnda går derfor ikke nærmere inn på dette spørsmålet.

Kunnskapsplikten om miljøforhold i egen virksomhet innebærer at Eco-1 Bioenergi må ha kunnskap om hvilke råstoffer biodrivstoffet som omsettes på det norske markedet inneholder. Regulering av omsetningskrav og bærekraftskriterier for biodrivstoff har som formål å fremme omsetning av biodrivstoff til veitrafikk og fremme bærekraft for biodrivstoff, jf. produktforskriften § 3-1, og rapporteringsplikten omfatter både type biodrivstoff og type råstoff.

I sak 2019/1 vurderte nemnda informasjonsplikt for forventet omsetning av biodrivstoff. Flertallet i denne saken la til grunn at klagen omfattet både informasjon om faktisk omsetning hos virksomheten, og informasjon om fremtidige planer. For planlagte innkjøp for fremtidig omsetning viste flertallet til at det kan stilles spørsmål ved hvor langt kunnskapsplikten går for fremtidige planer om omsetning. Planer virksomheten har for fremtidig omsetning kan endre seg, og kunnskapsplikten omfatter ikke alle fremtidige planer virksomheten har. Flertallet i sak 2019/1 mente imidlertid at kunnskapsplikten om innhold i biodrivstoffet som omsettes også må omfatte produkter som er planlagt omsatt i inneværende år.

Spørsmål 3 og 5 i denne saken er generelle spørsmål om det planlegges omsatt biodrivstoff basert på palmeolje og/eller soya, og hvilke andre råstoffer som planlegges omsatt. I tråd med flertallets vurderinger i sak 2019/1 mener nemnda at informasjon om planer om omsetning av biodrivstoff laget av palmeolje eller biprodukter av palmeolje eller soya også er å anse som miljøinformasjon etter miljøinformasjonsloven § 2 første ledd bokstav b, og at dette også gjelder hvilke andre råstoffer som biodrivstoffet som planlegges omsatt inneholder. Nemnda legger til grunn at spørsmål 3 og 5 kan besvares på overordnet nivå, og ikke omfatter krav om detaljerte opplysninger om volum mv.

Hvis ja på spørsmål 3:

Spørsmål 6: Hva slags palme- og/eller soyaoljebasert råstoff vil selskapet omsette i 2020 (CPO og/eller PFAD og/eller soyaolje)?

Spørsmål 7: Hvilke volum av biodrivstoff basert på palmeolje og/eller biprodukter av palmeolje og/eller soyaolje forventer dere å omsette i 2020? I den grad det er mulig, spesifiser for hver enkelt råvare (CPO, PFAD, soyaolje, osv.) og hvorvidt det er HVO og/eller FAME. Spesifiser også per bruksområde: Veitrafikk; anleggstrafikk (avgiftsfri/merket diesel); og båttrafikk.

Spørsmål 8: I den grad dere vil omsette biodrivstoff basert på palmeolje, biprodukter fra palmeoljeproduksjon eller soyaolje i 2020 – i hvilke av deres produkter vil dette biodrivstoffet inngå? Spesifiser per råstoff.

Spørsmål 9: Hvem vil deres leverandør(er) av biodrivstoff basert på palmeolje og/eller PFAD og/eller soyaolje være i 2020?

Spørsmålene 6 - 9 forutsetter at virksomheten planlegger å omsette biodrivstoff basert på palmeolje, biprodukter av palmeolje og/eller soya i det norske markedet i 2020. Spørsmålene omfatter detaljerte opplysninger om type råstoff, volum og produktspesifikk informasjon om produkter som planlegges omsatt i 2020.

Etter miljøinformasjonsloven § 9 har enhver virksomhet plikt til å ha kunnskap om forhold ved virksomheten som kan medføre en ikke ubetydelig påvirkning på miljøet. Spørsmålet er hvor langt virksomhetens kunnskapsplikt går for fremtidige forhold.

Flertallet i sak 2019/1 mente at det må kunne forventes av en aktør at en kan gi anslag på forventet omsatt volum i løpet av året, og at anslaget vil måtte være omtrentlig ut fra de planer som foreligger, og kan korrigeres i ettertid når endelige tall foreligger. Regnskogfondet ber om informasjon om både type palme- og/eller soyaoljebasert råstoff som vil omsettes, og ønsker spesifisert for hver enkelt råvare hvis mulig – og også spesifisert pr. bruksområde (veitrafikk, anleggstrafikk og båttrafikk). Flertallet i sak 2019/1 mente at virksomheten må gi informasjon om forventet omsatt volum pr. bruksområde, og i tråd med flertallets vurderinger i sak 2019/1 mener nemnda de etterspurte opplysningene i spørsmål 6 og 7 må utgis.

Når det gjelder spørsmålet om i hvilke produkter biodrivstoff basert på palmeolje, biprodukter fra palmeoljeproduksjon eller soyaolje vil inngå (spørsmål 8), er dette produktspesifikk informasjon som reguleres av produktkontrollloven. Produktkontrollloven § 10 gir rett til informasjon om et produkt inneholder komponenter eller har egenskaper som kan medføre miljøforstyrrelse, jf. lovens § 1. Nemnda har i tidligere saker, blant annet sak 2005/17 og 2006/4, lagt til grunn at informasjonsplikten i § 10 første ledd også omfatter tilfeller der et produkt inneholder komponenter som kan medføre virkning som nevnt i § 1, selv om ikke produktet i seg selv kan ha slik virkning.

Hvilken informasjon som kan kreves i medhold av produktkontrollloven § 10 har sammenheng med plikten til å ha kunnskap i produktkontrollloven § 3. Etter produktkontrollloven § 3 tredje ledd plikter produsent eller den som innfører et produkt å skaffe seg den kunnskapen som er nødvendig for å vurdere faren for helseskade og/eller miljøforstyrrelse. Produktkontrollloven § 10 annet ledd sier at informasjonen kan kreves fra produsent, importør, bearbeider, omsetter eller bruker av et produkt. Kunnskapsplikten i produktkontrollloven § 3 innebærer at virksomheten må ha kunnskap om innholdet i de enkelt produkter som omsettes. Produksjon av palmeolje og soya har konsekvenser for det biologiske mangfoldet og kan medføre miljøforstyrrelse, jf. lovens § 1. Nemnda mener virksomheten må opplyse om innhold av palme- og soyaoljebasert biodrivstoff i de enkelte produkter, jf. § 10 første ledd a.

Når det gjelder spørsmålet om leverandør av palme- og soyaoljebasert biodrivstoff (spørsmål 9) innebærer informasjonsplikten at virksomheten må opplyse om alle leverandører at dette, jf. § 10 første ledd e. Det følger av § 10 sjette ledd at produsent, importør, bearbeider og omsetter av produkter skal gi nødvendig informasjon til etterfølgende salgsledd.

Gjelder informasjonskravet forretningssensitiv informasjon som kan unntas fra informasjonsplikten, jf. miljøinformasjonsloven § 17 første ledd bokstav c?

Klagenemnda har i tidligere praksis lagt til grunn at en påstand om å avslå et krav med hjemmel i § 17 første ledd bokstav c må være grunnlagt, og at det må være godtgjort et behov for hemmelighold av den som krever dette, jf. bla nemndas vedtak i sak 2017/4. Dette følger også av rettspraksis (Rt. 2010 s. 385). Eco-1 har i sitt tilsvarende 03.06.2020 vist til at klagen omfatter forhold som faller inn under kriteriene i § 17 første ledd c om drifts- eller forretningsforhold som det vil være av konkurransemessig betydning å hemmeligholde. Det vises til at Eco-1 Bioenergi er en liten aktør i det norske drivstoffmarkedet, og at omsetningen utelukkende består av fornybart biodrivstoff. Regnskogfondet har bedt om en svært detaljert oversikt, og fullt innsyn i opplysninger som er sensitive for virksomheten. Eco-1 mener en offentlig utlevering av detaljert informasjon om antall liter, og type råvare spesifikt til volum, vil gi andre aktører om hvor Eco-1 kjøper sitt biodrivstoff og til hvilke priser dette kjøpes inn, noe som er konkurransesensitive opplysninger for Eco-1.

Ordlyden i § 17 bokstav c er den samme som i forvaltningsloven § 13 første ledd nr. 2, og bestemmelsen er ment å ha samme anvendelsesområde. I Ot. prp. nr. 116 (2001-2002) uttales at det stilles krav både til opplysningenes art (drifts- eller forretningsforhold) og den eventuelle virkningen av at opplysningene gis ut (konkurransemessig betydning). Spørsmålet er om det vil være av konkurransemessig betydning for Eco-1 Bioenergi å hemmeligholde informasjonen klager ber om.

I forarbeidene til miljøinformasjonsloven er det lagt til grunn at virksomhetens behov for hemmelighold av bestemte opplysninger må veies opp mot allmennhetens interesse i opplysningene. At noe er av konkurransemessig betydning å hemmeligholde innebærer ifølge Ot. prp.nr. 116 (2001-2002) s. 162 at *"offentlighet omkring opplysningene må kunne føre til økonomisk tap eller redusert gevinst for virksomheten, enten direkte eller ved at konkurrenter utnytter opplysningene."* Det er først og fremst i de tilfellene der miljøinformasjonen vil avdekke sammensetningsopplysninger, produksjonsmetoder og lignende som ikke allerede er kjent, at taushetsplikten vil gjøre seg gjeldende.

Formålet med miljøinformasjonsloven er *"å sikre allmenheten tilgang til miljøinformasjon"*, og generelt må formålet må veie tungt ved vurderingen av om krav om miljøinformasjon kan avslås i medhold av, jf. § 17 første ledd bokstav c. Spørsmålene om omsetning i 2019 er opplysninger om faktisk omsetning som er innrapporteres til myndighetene.

Nemndas flertall (*Oftedal, Cabot, Nyrud, Vestrum og Esmark*) viser til at når det gjelder opplysninger om råstoff i biodrivstoff som planlegges omsatt i 2020, er dette dels opplysninger om faktisk omsetning og dels om planer for fremtidig omsetning. Nemndas flertall viser til flertallets vurderinger i sak 2019/1 om at opplysningene ikke er konkurransesensitiv informasjon etter § 17 c., og at spørsmål om type råstoff ikke forutsetter opplysninger om mengde og sammensetning i det enkelte produkt. Miljødirektoratet publiserer årlig aggregerte tall for omsetning av biodrivstoff i Norge, i volum, fordelt på råstoff og opprinnelsesland. I forkant av presentasjon av tall 2018 gjorde Miljødirektoratet på oppdrag fra Klima- og miljødepartementet en vurdering av offentliggjøring av opplysningene. Miljødirektoratet la til grunn at generelle opplysninger om opprinnelsesland og råstoff for biodrivstoff ikke kan anses som opplysninger som det er av konkurransemessig betydning å hemmeligholde. Det er i vurderingen vist til at *"opplysninger om konkrete leverandører og aktører i forsyningskjeden i enkelte tilfeller kan være taushetsbelagt informasjon, da opplysningene kan benyttes av konkurrenter for å ta markedsandeler eller forretningspartnere, men så lenge informasjonen holdes på et overordnet nivå bør dette ikke utgjøre et problem. Kjerneområdet for taushetsplikten når det gjelder næringsopplysninger er mer klassiske forretningshemmeligheter som for eksempel produksjonsmetoder og informasjon om nye produkter under utvikling. Generelle opplysninger av den arten som er aktuelle her må normalt anses å ligge utenfor dette kjerneområdet som taushetsplikten har til hensikt å beskytte"*. Det som offentliggjøres er hvilke råstoffer som brukes og volum. Opplysninger om total omsetning offentliggjøres ikke.

Nemndas flertall viser også til at når det gjelder forventet omsatt volum, er dette også et spørsmål av generell karakter som ikke gir detaljert informasjon om de enkelte produkter. I sak 2019/1 mente flertallet at denne informasjonen ikke kunne skade virksomhetens forhandlingsposisjon, og at hensynet til offentliggjøring derfor måtte veie tyngst.

Når det gjelder spørsmål om i hvilke av virksomhetens produkter palmeoljebasert biodrivstoff ville inngå, viser nemndas flertall også til flertallets vurderinger i sak 2019/1 om at heller ikke dette ikke kunne anses å være konkurransesensitiv informasjon. Dette er opplysninger som dels omfatter bestanddeler i de enkelte produktene, men opplysningene som etterspørres er ikke en detaljert sammensetning i de ulike produktene, kun i hvilke av produktene palmeoljebasert biodrivstoff vil inngå. Flertallet mente opplysninger om hvilke produkter dette gjelder ikke kunne unntas.

Denne saken gjelder i all hovedsak de samme som i spørsmål som sak 2019/1 og nemndas flertall legger tidligere vurderinger til grunn. Så vidt nemnda er kjent med, er det ingen av de andre virksomhetene som var omfattet av undersøkelsen som ikke har besvart spørsmålene. Dette er også en indikasjon på at opplysningene ikke ligger innenfor taushetsplikten. Flertallet mener det ikke er grunnlag for å vurdere Eco-1 annerledes selv om virksomheten kun omsetter biodrivstoff. Som i sak 2019/1 legger flertallet til grunn at det som etterspørres er et anslag, og flertallet mener at så lenge informasjonen kan gis på aggregert nivå, vil den etterspurte informasjonen ikke være forretningshemmeligheter. Flertallet mener informasjonen som etterspørres kan utgis uten at dette gir informasjon om total omsetning.

Nemndas mindretall (*Pihlstrøm, Holth og Nordli*) mener Eco-1 Bioenergi har rett til å avslå kravet om informasjon om planlagt omsetning og råstoffsammensetning med hjemmel i miljøinformasjonsloven § 17 første ledd punkt c. Mindretallet viser til tilsvarende vurdering i sak 2019/1 der mindretallet i den saken var enig med innklagede om at konkurransen på drivstoffmarkedet er vesentlig begrenset, og at konkurransesituasjonen innebærer at det er særlig viktig at konkurransesensitiv informasjon ikke tilflyter konkurrenter. I vurderingen har mindretallet også lagt en viss vekt på at de etterspurte opplysningene kan gjøres tilgjengelige for klager på et senere tidspunkt i forbindelse med rapportering til myndighetene. Det er med andre ord tale om en form for utsatt offentlighet knyttet til den etterspurte informasjonen. Svar på spørsmål 5 - 7 innebærer etter mindretallets syn at konkurrenter vil kunne anvende informasjon om drivstoffets bestanddeler til egen forhandlingsstrategi og prisfastsettelse. Offentliggjøring av slik spesifikk planlagt fremtidig markedsopptreden er etter mindretallets syn konkurransesensitiv informasjon. Til spørsmål 8 mener mindretallet imidlertid at det må gis opplysninger om spesifikke produktnavn som faktisk er omsatt i 2020. Til spørsmål 9 mener mindretallet at klagers spørsmål om leverandør er konkurransesensitiv informasjon.

Nemnda kan ikke se at noen av de andre unntaksbestemmelsene i miljøinformasjonsloven kommer til anvendelse. Eco-1 Bioenergi har i tråd med flertallets vedtak plikt til å svare på de spørsmålene som er stilt, jf. miljøinformasjonsloven § 16.

Vedtak

Med hjemmel i lov om rett til miljøinformasjon og deltakelse i offentlige beslutningsprosesser (miljøinformasjonsloven) § 19 fattes følgende vedtak:

Eco-1 Bioenergi AS plikter innen 30 dager å gi Regnskogfondet informasjon om:

Spørsmål 2. Hvilke volum av biodrivstoff basert på palmeolje (CPO), biprodukter av palmeolje (PFAD) og/eller soya omsatte dere i Norge i 2019? Spesifiser per råstoff og hvorvidt det er HVO og/eller FAME. Spesifiser også per bruksområde: Veitrafikk; anleggstrafikk (avgiftsfri/merket diesel); og båttrafikk.

Spørsmål 3. Planlegger selskapet å omsette biodrivstoff basert på palmeolje (CPO), biprodukter av palmeolje (PFAD) og/eller soya i det norske markedet i 2020?

Spørsmål 5. Hvilke andre råstoff vil biodrivstoffet dere planlegger å omsette i det norske markedet i 2020 være basert på?

Hvis ja på spørsmål 3:

Spørsmål 6. Hva slags palme- og/eller soyaoljebasert råstoff vil selskapet omsette i 2020 (CPO og/eller PFAD og/eller soyaolje)?

Spørsmål 7. Hvilke volum av biodrivstoff basert på palmeolje og/eller biprodukter av palmeolje og/eller soyaolje forventer dere å omsette i 2020? I den grad det er mulig, spesifiser for hver enkelt råvare (CPO, PFAD, soyaolje, osv.) og hvorvidt det er HVO og/eller FAME. Spesifiser også per bruksområde: Veitrafikk; anleggstrafikk (avgiftsfri/merket diesel); og båttrafikk.

Spørsmål 8. I den grad dere vil omsette biodrivstoff basert på palmeolje, biprodukter fra palmeoljeproduksjon eller soyaolje i 2020 – i hvilke av deres produkter vil dette biodrivstoffet inngå? Spesifiser per råstoff.

Spørsmål 9. Hvem vil deres leverandør(er) av biodrivstoff basert på palmeolje og/eller PFAD og/eller soyaolje være i 2020?

Vedtaket er avsagt etter møte i Klagenemnda 24.06.2020 og senere utveksling av tekst til vedtak på e-post. Vedtaket er datert den dagen alle medlemmene har gitt sitt samtykke til teksten.

Vedtaket er endelig og partene har ikke klagerett.

Twist om plikter og rettigheter etter mil. kapittel 4 kan bringes inn for domstolene ved søksmål.

Partene i søksmålet vil være den som har fremsatt det omtvistede kravet og den virksomheten kravet retter seg mot, jf. forskrift 14. desember 2003 nr. 1572 om Klagenemnda for miljøinformasjon § 10.

Oslo, 02.07.2020

Arne Oftedal
leder

Sigrid Andersen Cabot
nestleder

Ina Lindahl Nyrud

Andreas Pihlstrøm

Trude H. Nordli

Maren Esmark

Elin Vestrum

Yngve Holth